

Neşet Günal Atölyesinden Resul Aytemür

SEZER TANSUĞ

80'li yıllarda farklı eğilim grupları oluşturan genç kuşak sanatçıları, eğitim gördükleri akademi atölyesinin usta-hoca iradesinden taşınan bazı izler, kendi üslup girişimleri içinde eritme savaşımı verdiler. Bunlar arasında figür sorunuyla sıkı bir alışverişi olan Neşet Günal atölyesinin öğrencileri, figüratif düzenin farklı kişisel yorumlarını gerçekleştirmek yolunda yolun da yoğun uğraşlar içine girdiler. Bir eğitim atölyesinin akademik çevresini aşarak, özgün bir üslup yapısına ulaşmanın, dinamik yaşam ve çevre koşullarına bağlılığının yanı sıra, yaşantının büyük bir kent ölçeğinde daha anlamlı boyutlar kazandığı bu koşullara, günlük deneyimlerin doğal akış ritmi ile, biçim ve renk sözcüklerinin cesur, bağımsız ve saf bir içerikle bütünleştiği duyarlık çabaları da karışmalıydı.

Akademi atölyeleri arasındaki üslup rekabetinin ortaya koyduğu bazı aykırı sonuçlara hiç değinmeden, bu tartışma ya da çekişme ortamıyla bağıntısı detaylı da olsa, sanatsal çöşkuların yenilediği farklı bir düzleme işaret etmek ve çalışmalarını yakından izlediğim bir grup sanatçının, son bir iki yıl içinde giriştikleri önemli üslup atakları kapsamında, devinim ve renk özellikleri bakımından çarpıcı bir örnek oluşturan Resul Aytemür'ün işlerine dikkat çekeceğim.

Resul Aytemür'ün daha ilk gençlik yıllarında yaptığı resme, alabildiğince yatkın bir mizaca sahip olduğunu gösteren örnekler, akademik uygulamada klasik atölye disipliniyle çağdaş deformasyon ilkelerinin kaynaştırıldığı alana bir yetenek coşkusu iletmekten uzak kalmış olamaz. Ancak Neşet Günal atölyesinin genel atmosferi, üslupta devingenlik ve renk kriterleri bakımından, Resul Aytemür'ün bağımsız, atak girişimlerine pek de uygun bir ortam sağlamış sayılamaz. Öte yandansa, bir başka açıdan bakıldığında, bağımsız bir mizacın kendini kanıtlama yollarını kestirmeden araştırabileceği bir çatışma ortamı olarak, bu disiplin atmosferinin taşıdığı büyük değer gözardı da edilemez. Kaldı ki, Neşet Günal atölyesi, usta-çırak ilişkilerinin, öğrenciler arasında anlayış ve özgürlük bağlamında algılanmasına fırsat veren yönelişlerden caymamıştır. Genel anlamıyla bu atölyeye özgü üslup eğilimlerinde, insancıl sorunların çağdaş ifade ve mantığını araştırmaya yönelik biçim tercihleri, sosyo-ekonomik koşulların katı gerçekleriyle ilişkisini yitirmek istemeyen bir duyarlılık solğunu öngörmekte direnmiştir.

80'li yıllar Batı reminin Türk sanatçıları arasında belirleyici ortak koşulların paylaşılmadığı bazı standart ölçütlere bir çırpıda ulaşma psikozunu da beraberinde getirdi. Batı dünyasıyla iletişimin artışına paralel olan bu olguda, ülkenin liberal ve apolitik tercihleri zorunlu kılan yönelişleri de rol üstleniyordu. Ancak böyle bir ortam düşünsel ya da duyarlıksal mesajın özümsemesinden, alıntılara bağlı kaldığı mistifikasyonlara yol açmıştır. Giderek eğitim ve

yaşantı programlarının kısırlaşıp yavanlaşması da, kişisel, özgün mesajlar üretebilmenin belirgin sıkıntılarına neden oldu. Böyle bir mistifikasyon döneminde sanatçı, ya özümsemiş kaynaklara sığınarak avangard psikozlara sürüklenir, ya da kendi duyarlılığını mevhum düşümsel mesajlarla bulandırma riskine girmeksizin, yetenek coşkularına sığınmayı yeğler. Resul Aytemür'ün özellikle renkçi ustalara bağlanarak, ama onların çoğundan daha pervansızcasına renkçi boyutları abartmayı başarıp, güncel bir yaşantıdan süzölmüş saf duyarlılık mesajları ileten resimleri bu ikinci kategoriye girer. Sanat riskleri göze almaktır elbet ama sanatçı bu risklere kendi resim serüveni içinde rastgelir ve seyirciyi de kendine özgü ataklar içinde, resmin taşıdığı risklerle yüz yüze getirmeyi başarır.

Renk unsurunu Resul Aytemür gibi pervasız coşkularla kullanma çabası, riski göze almanın ta kendisidir. Anlatımcı niteliği belirgin olan ve tarihsel geçmişi güncel bir duyuş atmosferi içinde hümorla irdeleyen eleştirel-mizahçı yaklaşım, henüz daha yeterli bir derinlik gereksindirdiği açısından bir yana bırakılırsa, Neşet Günal atölyesinin, Neşe Erdok'tan sonra ortaya koyduğu en dikkat çekici isimlerin başında Resul Aytemür gelmektedir. Resul Aytemür atölye disiplininin resminde yaratmış olduğu bazı sıkıntıları aşma çabasına girmiş, özellikle figüratif stilizasyonunun, izlenimci vurgularla oluşan bir renk düzenine bağlılığı içinde, bu eğilimlerle bağdaşabilir yeni boyutlarını araştırmaya koyulmuştur. Resul Aytemür'ün, kişisel değeri belirgin özgün bir figür oluşumuna erişebilmesi henüz daha büyük çabalar da gerektirmektedir. İçerik kalitesini etkin sınırlara ulaştırabilmekte saf ve doğal bir mizacın değeri, önyargılar, özentiler ve işlevsiz ham bilgilerle bulanmış diğer yaklaşım ölçütlerinden farklı bir takım özlü hakikatlerin elde edilebilmesinde en büyük yardımcıdır. Bir ressam biçim ve renk pratiğine yön veren içeriksel kuram cevherini sürekli işleyerek kendi gelişme sürecinin yapısını muhkem hala getirecek bir eylem bütünlüğüne mizacının doğal ve saf içtenliğiyle sahip çıkar. Atölye disiplininin elde edilmiş kurala bağlı deneyimlerle, gözüpek bir renk kullanımına dayanan yeterince başına buyruk bir kural tanımazlığın iç savaşımından, kuralları cesaret ve coşkunun hükmü ve iradesi altına alabilen üslup egemenliği doğar ve bu da giderek genç kuşağın ilk zafer simgesi olabilir. Bu tür savaşımın figüratif ve soyut ayrımı da yoktur. Her eğilim kendi iç dünyasında beliren form ihtiyaçları ile yaşamın bütünleştiği bir üslup dünyasını özgürce kurar.

SANAT ÇEVRESİ

Ağustos 1990